

๑๓)

สนทนาธรรมครั้งสุดท้าย กับพระอาจารย์ชิต จิตจิตโต

ก่อนท่านมรณภาพ ๒ วัน ท่านกลับไปพักที่วัดสมอดาน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี อันเป็นถิ่นฐานบ้านเกิดของท่าน เหมือนกับเป็นเครื่องหมายว่า “กลับไปเพื่อสั่งลา”

ท่านพักที่วัดสมอดาน ตั้งแต่วันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อมาควบคุมดูแลการสร้างสถานีวิทยุเสียงธรรมฯ ที่จะย้ายมาตั้งที่วัดสมอดาน โดยท่านมาจำวัดอยู่ที่นี่ ท่านบอกว่าครั้งนี้จะมาอยู่ที่นี่จนงานแล้วเสร็จ

เมื่อท่านมาพักอยู่ที่วัดนี้ ชาวบ้านที่หมู่บ้านนี้ก็จะไปกราบท่านและพูดคุยซักถามท่านเป็นประจำ เนื่องจากพื้นเพดั้งเดิมของท่านเป็นคนหมู่บ้านนี้

ในคืนวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๐ เวลา ๑๙.๐๐ - ๒๓.๐๐ น. ในเวลาดังกล่าวนั้นมีญาติโยมของท่านมากราบ ๒ คน ซึ่งทั้ง ๒ คนก็เป็นญาติของท่าน คนหนึ่งเป็นพี่ชายของท่าน

ในช่วงแรกนั้นท่านก็พูดคุยกับพี่ชายของท่านเกี่ยวกับสารทุกข์สุขดิบของญาติคนอื่น ๆ เมื่อพูดคุยกับพี่ชายท่านเรียบร้อยแล้ว โยมอีกคนหนึ่งจึงถามถึงการเที่ยวออกธุดงค์ของท่าน

ท่านจึงเล่าให้ฟังว่า **ตั้งแต่บวชนั้นเมื่อได้ไปอยู่กับหลวงตาฯ ท่านต้อง**

นายเจียม งามชม พี่ชายพระอาจารย์ชิต

**เปลี่ยนตัวเองทุกอย่าง ล้างสมองใหม่ทั้งหมด เนื่อง
จากวิธีคิด วิธีปฏิบัติแตกต่างจากที่ท่านได้พบเห็น
และปฏิบัติมาอย่างสิ้นเชิง**

อยู่ที่วัดป่าบ้านตาด ช่วงประมาณ ๕ ปีแรก
ไม่ได้ออกไปไหนเลย ฝึกอยู่ที่วัดตลอด

จนอายุพรรษามากพอสมควร ในช่วงออก
พรรษา จะขอลาหลวงตาฯ ออกเที่ยวธุดงค์ เพื่อ
หาความลำบาก เนื่องจากหลวงตาไม่อยากให้ติดสุข ความสะดวกสบายในวัด
ท่านให้ไปหาความวิเวกภายนอก จะออกธุดงค์ช่วงออกพรรษาตลอด เมื่อใกล้
เข้าพรรษาก็จะกลับไปจำพรรษาที่วัดป่าบ้านตาดฯ ทำแบบนี้ตลอดในช่วงที่อยู่
กับหลวงตาฯ

ท่านเล่าให้ฟังถึงเส้นทางที่ท่านธุดงค์เป็นแนวชายแดนไทย-พม่า บนเทือก
เขา ตั้งแต่จังหวัดระนอง - แม่ฮ่องสอนนั้น ท่านได้เที่ยวธุดงค์มาหมดแล้ว
พบชาวป่า ชาวเขา มากมาย รวมถึงไปทางด้านของฝั่งพม่าท่านก็ไปมาแล้ว
บางที่ช่วงรอยต่อระหว่างหมู่บ้านนั้นต้องใช้เวลาเดินทางครึ่งวันบ้าง หนึ่งวันบ้าง
ที่ไกลที่สุดต้องใช้เวลาถึงวันครึ่งจึงจะพบหมู่บ้าน ท่านทำความเพียรบนป่าเขา
ตลอดโดยอาศัยการบิณฑบาต จากญาติโยมเหล่านั้น ซึ่งแต่ละที่มีความ
แตกต่างกันทั้งภาษาพูด และอาหารการกิน ท่านเล่าให้ฟังถึงอาหารที่ท่านติดใจ
มากที่สุด เป็นอาหารของชาวกระเหรี่ยง

ท่านเล่าให้ฟังว่า อาหารกระเหรี่ยงมีลักษณะ เหมือนกับรากหมา ทั้งกลิ่น
สีส้ม เมื่อใส่ในบาตรท่านพิจารณาอยู่เป็นชั่วโมงกว่าท่านจะฉันในมือนั้นได้

ป่าแถวนั้นค่อนข้างจะสมบูรณ์ มีสัตว์อยู่เป็นจำนวนมาก สัตว์ที่น่ากลัว
ก็เป็นงูจงอาง แต่ท่านก็ไม่เคยประสบเหตุใด ๆ เมื่อพบเห็นเจอกัน ก็ต่างคน
ต่างไปตามทางของตน ไม่ว่า จะเป็นเสือ หรืองู

การไปภาวนาในป่าช้า ในเขตจังหวัดขอนแก่น ซึ่งดูแล้วน่ากลัวมาก ท่านปักกลด และจะพักอาศัยอยู่ที่นั่น แต่พอตอนมืดดูบรรยากาศน่ากลัว ท่านจึงตัดสติใจเปิดกลดขึ้น แล้วเดินถือไฟฉาย เดินส่องตามหลุมศพทุกหลุม ในป่าช้านั้น ไม่เห็นมีผีหลุมไหนโผล่ขึ้นมาเลย การอยู่กับความกลัวนั้นจะทำให้จิตของท่านรวมได้เร็วขึ้นเพราะจิตมันไม่กล้าสายแสงไฟไหนเนื่องจากมันกลัว ท่านพักอาศัยอยู่ที่นั่นเกือบเดือน เพราะสงบดี

จากนั้นท่านพูดเรื่องเกี่ยวกับกายและจิต กายและจิตนั้นเป็นคนละส่วนกัน กายส่วนกาย จิตส่วนจิต ธาตุขันธ์ในร่างกายนั้นเป็นกายเป็นเครื่องใช้เครื่องอาศัยของจิต

กรรมของกายก็เป็นของกาย

กรรมของจิตก็เป็นของจิต

แม้จะทำจิตให้บริสุทธิ์หลุดพ้นแล้ว แต่กรรมของกายนั้นยังมีอยู่ กายก็ต้องไปใช้กรรมของกายให้หมดไป ทำอะไรไว้ก็ต้องไปใช้เช่นนั้น

ท่านยกตัวอย่างพระองค์สิมมาล สาวกของพระพุทธเจ้าให้ฟังว่า “ท่านมีกรรมทางกาย ถึงแม้จิตท่านสำเร็จแล้ว แต่กายของท่านก็ยังต้องได้รับการทำร้าย เนื่องจากเป็นผลกรรมของกาย ไม่เกี่ยวกับจิตท่านที่บริสุทธิ์หลุดพ้นไปแล้ว ธาตุขันธ์เป็นเพียงเครื่องใช้ อยู่ภายใต้การบังคับของจิตทั้งสิ้น เมื่อใช้ไม่ได้ก็ต้องทิ้งไป เปรียบเหมือนกับรถยนต์ที่เขาถวายท่านมาให้ใช้ มันไม่ใช่ของท่าน ใช้ได้ก็ใช้ ใช้ไม่ได้ก็คืนเขาไป มันไม่ใช่ของเรา ให้มาอยู่ที่จิตทำจิตให้มันสบาย อย่าไปยึดติดอยู่กับสิ่งใด การฝึกจิตท่านให้ใช้การบังคับจิตให้อยู่กับคำบริกรรม เช่นคำว่า “พุทโธ” เป็นต้น ให้ยึดกับพุทโธให้แน่น เมื่อจิตสายแสงไฟที่อื่น ให้เร่งพุทโธให้ถี่ เพื่อดึงจิตเข้ามาอยู่กับพุทโธ การอาศัยอยู่ในชีวิตประจำวันก็ให้ระลึกถึงพุทโธอยู่ทุกเมื่อ ตั้งแต่ตื่นจนเข้านอน ฝึกให้จิตนั้นติดกับพุทโธอย่างแนบแน่น

พระอาจารย์ชิต ขณะจัดเตรียมโรงทาน “ต้มขม อร่อยที่สุดในโลก” ที่ท่านมักไปตั้งโรงทานในงานครูบาอาจารย์เสมอ

ส่วนการภาวนานั้นให้ใช้การภาวนาพุทโธเช่นกัน ถ้าเกิดมีทุกขเวทนาเกิดขึ้นกับร่างกายเช่นการปวดเมื่อย เป็นเหน็บ ให้วางพุทโธ แล้วพิจารณาดูที่จุดที่เจ็บปวด พิจารณาทุกส่วนให้ละเอียดถี่ถ้วน พิจารณากลับไปกลับมาให้จิตอยู่กับการพิจารณานั้นไปให้ตลอด อย่าไปคาดเดาว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับเวทนานั้น ๆ ให้พิจารณาถึงปัจจุบันไปเรื่อย ๆ

ในการพิจารณาเวทนานั้น เมื่อพิจารณาโดยใช้สติจับลงไปเรื่อย ๆ จิตจะวางเวทนาลงไปเอง จนเวทนาหายไป จึงกับเข้ามาสู่พุทโธอีกครั้งเพื่อให้จิตสงบในเรื่องของปัญญานั้นท่านว่ามันมีความละเอียดอ่อนอยู่มาก ถ้าพิจารณาเรื่องอะไรแล้ว ปัญญามันเกิดมองทะลุผ่านไปหมดจนปากพูดไม่ทัน

พระที่ท่านปฏิบัติจนจิตของท่านหลุดพ้นแล้วนั้นจิตของท่าน จะไม่มีบาปมีบุญ ในเรื่องของการเป็นการอยู่ นั้นท่านก็จะกลับมาใช้นิสัยเดิม และรักษา

วินัยของพระเพื่อสืบทอดและพร่ำสอนญาติโยมให้มีหลักมีเกณฑ์ต่อไป จนธาตุขันธ์นั้นไม่สามารถใช้งานได้แล้วท่านก็จะวางทิ้งไป

ตอนทำย่นั้นท่านยังได้พูดถึงการแสดงธรรมอันแยบยลของหลวงตาฯ ซึ่งท่านว่าวัตรปฏิบัติของหลวงตาฯ นั้นละเอียดอ่อนยิ่งนัก

ท่านว่าปัญญาของท่านหลวงตาฯ นั้นครอบคลุมหมดทั้งสามโลกธาตุ ท่านจะรู้ทราบครอบคลุมไปหมดเปรียบได้กับหลวงปู่มั่น แต่เป็นเพียงต่างยุคสมัยกัน

หลวงปู่มั่นมุ่งเน้นสอนที่พระ แต่หลวงตานี้สอนประชาชนทั่วไปด้วย

ท่านยังยกตัวอย่างบทรกรรมของหลวงตาฯ ที่ว่า **คนมีบุญขึ้นสวรรค์นั้นเปรียบดังเขาโค และคนบาปตกนรกนั้นเปรียบดังชนโค** ท่านเปรียบกับการแสดงธรรมของหลวงตาฯ ที่แสดงให้กับประชาชน ญาติโยม ฟังกันเป็นจำนวนมาก แต่จะมีสักกี่คนที่เข้าใจลึกซึ้งถึงบทรกรรมของท่านและนำไปปฏิบัติตาม

ดังนั้นผู้ที่ฟังธรรมของท่านหลวงตาฯ แล้วเข้าใจรู้ความได้ แสดงว่าคนเหล่านั้นย่อมมีนิสัยที่สามารถฝึกปฏิบัติให้เจริญยิ่งขึ้นได้ ส่วนผู้ที่ไม่ฟัง ฟังไม่รู้เรื่อง ไม่เข้าใจ นั่นก็เป็นไปตามกรรมของแต่ละบุคคล

ท่านยังยกตัวอย่างถึงลูกศิษย์ที่เป็นคนงานอยู่ที่วัดของท่าน เขาจะตีหัวปลา แต่ท่านห้ามเขา เขายังไม่ฟังยังตีปลาตายให้เห็นต่อหน้าต่อตาเลย

ท่านบอกว่ามันเป็นเรื่องยากที่จะสอนในทุกๆ คนเข้าใจได้เหมือนกัน

ในท้ายสุดท่านยังย้ำในเรื่องของการปฏิบัติให้ระลึกถึงพุทธโธอยู่ทุกเมื่อ

ภาพล่าสุดของพระอาจารย์ชิต อีกมุมหนึ่ง

พว.ฆราว. ฆราว. ฆราว. ฆราว.

เคลื่อนย้ายศพเข้าสู่สวนแสงธรรม

๑๘

นาที่ชีวิต

พระอาจารย์ชิต จิตจิตโต

ในชีวิตความเป็นพระของพระอาจารย์ชิตท่านได้เกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์ ในการเดินทางไปทำกิจต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วถึง ๒ ครั้ง

ครั้งแรก ไปงานพิธีเปิดเจดีย์คุณแม่ชีแก้ว เสียงล้า ที่สำนักชีบ้านห้วยทราย อำเภอดำชะอี จังหวัดมุกดาหาร เกิดอุบัติเหตุโดยรถยนต์ หลบรถอื่นจึงแหกโค้ง เขตอำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

ครั้งที่สอง ได้เดินทางจากชุมแพไปน้ำหนาว รถยนต์แหกโค้งเพราะหลบรถบรรทุก ๖ ล้อ บริเวณระหว่างใกล้บ้านโคกยาวและบ้านปารวก อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์

ครั้งนี้เป็นครั้งที่สาม... อันเป็นครั้งสุดท้าย...

คืนวันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐ พระอาจารย์เฉลิมท่านฝันไม่ดีว่า..

..มีเพื่อนคนหนึ่งลักษณะคล้ายพระอาจารย์ชิต ได้เดินทางไปที่แห่งใดแห่งหนึ่งด้วยกัน แต่มองไม่ชัดว่าเป็นพระอาจารย์ชิต ได้ตายลง ก่อนตายเพื่อนคนนั้นได้นั่งหันหน้าไปทางทิศใต้..

ฝันเป็นกลางบอกเหตุร้าย.. แต่พระอาจารย์เฉลิมก็ไม่ได้เฉลียวใจว่า จะเกิดเหตุร้ายขึ้นแม้แต่น้อย

รุ่งเช้าวันที่ ๑๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐ ท่านจึงนำรถเก๋ง (Benz 280)

หมายเลขทะเบียน กค. ๗๙๑๔ กรุงเทพฯ มารับพระอาจารย์ชิตที่วัดสมอดาน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เพื่อเดินทางไปตรวจความก้าวหน้าการจัดตั้งสถานีวิชวลีเสียงธรรมเพื่อประชาชน อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทั้งสองรูปนั่งรถเดินทางมุ่งหน้าไปทางถนนเพชรเกษม (ขาล่องใต้) เวลา ๑๕.๓๐ น. ถึงบริเวณ ก.ม. ๔๐๖ - ๔๐๗ ม.๑๐ ตำบลทองมงคล อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ฝนตกหนัก ถนนลื่น พลขับพยายามบังคับรถ แต่ไม่สามารถบังคับได้ จนกระทั่งรถยนต์เสียหลักพุ่งชนต้นไม้มะฮอกกະนี้หัก ส่วนกลางรถกระแทกชนอย่างเต็มที่ รถจึงตกถนนด้านทิศตะวันออก หันหน้าไปทางทิศใต้

พระอาจารย์เฉลิม ซึ่งนั่งหน้าคู่กับคนขับ กระจุกแขนซ้ายหัก แต่ไม่มีบาดแผล

พระอาจารย์ชิต นั่งหลัง ขณะเกิดเหตุนั่งหลับอยู่จึงสลบจากแรงกระแทกอย่างแรงทำให้ฟกช้ำมีแผลที่ศีรษะด้านซ้าย เข่าขวา และมีเลือดออกจากหูด้านซ้าย ไม่นานพระอาจารย์ชิตก็ฟื้นจากสลบ ท่านประคองสติให้อยู่กับตัว แล้วพาร่างกายอันจักต้องตาย เพราะบอบช้ำทางสมองสุด ๆ ลุกเดิน เดินไปหนึ่งที่ริมถนนหันหน้าไปทางทิศใต้..

ท่านนั่งมองไปตามแนวถนน ท่านนั่งมองอยู่นาน
อนิจจา! ภาพที่พระอาจารย์ชิตนั่งหันหน้าไปทางทิศใต้ เป็นภาพเดียวกันกับที่พระอาจารย์เฉลิมฝันเห็นชายนิรนามตายเมื่อคืนนี้

อะไรจะช่างบังเอิญเหมือนกันขนาดนั้น!

ขณะนั้นฝนโปรยปรายลงมาตลอด ท่านนั่งตากฝนเปียกแฉะ จีวรและสบงก็เปื้อนเลือดเพราะมีบาดแผล ประคองสติรอรถพยาบาล เมื่อน้ำฝนไหลบ่าอาบกายและแฉะ ท่านก็เอามือปาดออก ๆ มองภาพด้วยตาธรรมดาเหมือนไม่มีอะไร

မာ.၁၀၁. နိဂါဏ်တိုက်

แต่ไม่มีใครรู้หรือกว่าข้างในธาตุขันธ์ของท่านจะปั่นป่วนรวนเรเจ็บปวดมากเพียงไร.. ที่ท่านยืนนั่งอยู่อย่างนั้นได้เพราะท่านมีกรรมฐาน ท่านฮีตสู้สู้สุดตัวเผื่อรอด.. ท่านผ่านการเฉียดตายมาหลายครั้ง ย่อมรู้วิธีประคองกายประคองจิตดี

ขณะที่ท่านนั่งอยู่ได้อาเจียนมีเลือดออกทางปาก มีเลือดไหลซึม ๆ ออกทางหู มองดูตามสภาพเหมือนอาการไม่สาหัส ไม่น่าจะตาย เพราะท่านเคลื่อนไหวไปมาเหมือนคนปกติ แต่เนื่องจากสมองถูกกระทบกระเทือนจึงไม่สามารถพูดกับพระอาจารย์เฉลิมได้เท่าไรนัก ส่วนทางจิตท่านทำสมาธิต่อสัจพิจารณาทุกขเวทนาอย่างเข้มข้น..กรรมฐานใหญ่คือความตายกำลังปรากฏ คีบคลานมาให้ท่านได้ลิ้มลองรส... รสชาติแห่งความตาย

รอรถพยาบาลอยู่นานประมาณ ๒๐ นาที ก็ไม่มีที่ท่าว่าจะมา ทางตำรวจจึงนิมนต์ทั้งสององค์ขึ้นรถปิกอัพ

เนื่องจากอุบัติเหตุจึงทำให้ร่างทั้งสององค์เปียกปอนและเปื้อนเลือดด้วยความเกรงใจเจ้าของรถ ท่านจึงขึ้นนั่งท้ายรถปิกอัพ ซึ่งไม่มีหลังคาที่พอจะบังฝนให้เลย โดยพระอาจารย์ชิตก้าวขึ้นอย่างคล่องตัวไม่ต้องเปิดฝาท้าย ส่วนพระอาจารย์เฉลิมขึ้นไม่ได้ เพราะปวดร้าวแขนข้างซ้ายที่หัก อีกทั้งยามสองใบก็คล่องไวที่คอ หุ้ลหุ้ลหน้าดูจึงต้องให้เขาเปิดฝาท้ายก่อน

พระอาจารย์ชิตเมื่อขึ้นไปนั่งอยู่บนรถแล้วท่านมองซ้ายขวาเห็นมีขวดน้ำตั้งอยู่ข้าง ๆ จึงเอาน้ำนั้นมาล้างหน้าล้างตาให้สะอาด ท่านทำอย่างคนปกติ.. แต่ท่านก็อาเจียนออกมาเป็นลิ่มเลือด

พระอาจารย์เฉลิมมองดูไม่คิดว่า พระที่เป็นเพื่อนรักจะตายในอีกไม่กี่ชั่วโมงข้างหน้า แต่ก็เอะใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่า เหมือนในความฝันทุกอย่างหรือคงถึงคราวแล้วหนอ ที่เพื่อนยากของเราจะต้องจากลาไปไกล

ถึงแม้จะได้รับการทุกขเวทนาจากแขนข้างซ้ายซึ่งกระดูกหักก็ใช้การไม่ได้

พระเมตตา สิริคุตตะโก.

๑ พระอาจารย์สุธรรม สุทธิโม ๒ พระอาจารย์บุญทัน ๓ พระอาจารย์เฉลิม
พิจารณาศพเพื่อนร่วมรุ่นสมัยอยู่บ้านตาด

แต่ด้วยความรักและห่วงใยพระอาจารย์ชิตมาก ท่านจึงพยายามใช้แขนขาที่เหลืออยู่คอยโอบประคองเพื่อนรักไว้ตลอด ท่ามกลางสายฝนที่โปรยปรายลงมาอย่างเป็นระยะ ๆ อย่างไม่ปราณี ร่างของท่านทั้งสองจึงเปียกชุ่มหนาวสะท้าน ..เมื่อไปถึงโรงพยาบาล นอนบนเตียงพยาบาล พระอาจารย์เฉลิมมองเห็นพระอาจารย์ชิต นอนอีกเตียง พยายามเอามือเคาะเบา ๆ ที่ศีรษะด้านซ้าย บ่งบอกว่าท่านมีทุกขเวทนาตรงนั้น

หลังจากพยาบาลปิดม่านกัน ต่างก็มองไม่เห็นกัน.. ภาพนั้นเป็นภาพสุดท้ายแห่งการแลหายตามองหา.. เพื่อนรัก..

ทราบว่า เานำพระอาจารย์ชิตไปยังโรงพยาบาลประจำจังหวัดชุมพร ซึ่งมีระยะทางไกลน้อยกว่ากิโลเมตร ใช้เวลา ๓ - ๔ ชั่วโมง พอถึงหมอบอกว่าอาการสาหัส...ไม่รับ และเครื่องมือไม่มี

จากนั้นจึงนำพระอาจารย์ชิต กลับมายังโรงพยาบาลเดิม คือโรงพยาบาลบางสะพาน คิดดูซิว่า ร่างกายพระอาจารย์ชิตจะบอบช้ำสักเพียงไหน

ระหว่างนั้นในขณะเดียวกันเวลา ๓ ทุ่มเศษ พระอาจารย์เฉลิมได้ติดต่อมายังพระอาจารย์สมภพ(ท่านปิว)วัดป่าบ้านตาดเพื่อกราบเรียนเรื่องพระอาจารย์ชิตให้หลวงตาทราบ และให้หลวงตาช่วยแผ่เมตตา

คนเราเมื่อถึงคราวตายจริง ๆ แล้วยังไงก็ต้องตาย มีอาจุฤทธิ์ต่อความตายอันเป็นเจ้านายใหญ่แห่งชีวิตได้ พระอาจารย์สมภพไปรอหลวงตาที่กุฏิตั้งแต่ ๓ ทุ่มเศษก็ไม่พบท่าน ทราบว่าท่านเดินตรวจบริเวณวัด

ยังไม่ทันได้กราบเรียนองค์หลวงตาเสียงโทรศัพท์พระอาจารย์เฉลิมก็ดังขึ้นว่า “พระอาจารย์ชิตมรณะภาพแล้ว ที่โรงพยาบาลบางสะพาน เวลา ๓ ทุ่มครึ่ง”

ในที่สุดท่านก็จากโลกนี้ไปโดยมิได้ประกาศบอกถึงความเจ็บปวดแม้แต่น้อย แสดงถึงความเป็นคนอึด อุดทน ความมีสติปัญญาตามปฏิปทาของพระอรหันต์กรรณฐานโดยแท้จริง สมณามนักรบของพระพุทธเจ้า

พระเมตตา สืบต่อต่อไป

(บน) คณะสงฆ์ร่วมไว้อาลัยพระอาจารย์ชิต (ล่าง) พระอาจารย์ทองเป็นประธานในการรดน้ำศพ

๓ ทุ่ม ๕๐ นาที หลวงตาก็เดินทางกลับมากุฏิ พระอาจารย์สมภาพ กราบเรียนเรื่องพระอาจารย์ชิตมรณภาพ

หลวงตาพูดขึ้นว่า..

“ท่านชิตตายหรือ? ท่านชิตยังไม่น่าตาย ให้จัดการศพกันนะ”

น้ำเสียงอันนุ่มนวลแฝงไปด้วยความเมตตาห่วงใย... ออกจากน้ำจิตอันบริสุทธิ์ ท่านเป็นผู้นำครอบครัวใหญ่.. ครอบครัวพระกรรมฐาน.. ครอบครัวที่ดำรงอยู่ด้วยพระธรรมวินัย

ท่านเป็นพระมหาเถระผู้เฒ่าที่หอบกายสังขารไปเผาศพลูกศิษย์มามาก ต่อมากแล้ว

หลังจากนั้นประมาณครึ่งชั่วโมง น้ำใจและจริยาของพ่อแม่ครูอาจารย์ที่เป็นห่วงศพลูกศิษย์.. ก็หลังรินหลากล้นออกมาเป็นระยะ ๆ

ท่านเดินจากกุฏิของท่านมาที่กุฏิพระอาจารย์สมภาพ ในระหว่างทาง พระพบเห็นท่านก่อน จึงรีบไปเรียนพระอาจารย์สมภาพให้มาพบท่าน

ท่านถามขึ้นทันทีว่า “..ท่านชิตตายยังงัย?”

พระอาจารย์สมภาพได้กราบเรียนเรื่องทั้งหมดให้ท่านทราบ

ท่านบอกว่า... “เรื่องศพให้ปรึกษาหารือกัน ให้ปรึกษาท่านสุดใจว่าจะทำยังไง? เราเห็นว่าเอาไปน้ำหนามันไกลไป เอาศพไปน้ำหนาวเราไม่เห็นด้วย..”

ในคืนนั้นพระอาจารย์สมภาพนำเรื่องไปปรึกษาพระอาจารย์สุดใจ สรุปรูปเห็นว่า “เอาไว้สวนแสงธรรมเหมาะสมที่สุด”

แล้วจึงนำเรื่องนี้ไปกราบเรียนพ่อแม่ครูอาจารย์ ท่านบอกว่า “ให้เผาแบบกรรมฐานจะเป็นวัดหลวงปู่เจี๊ยะ หรือวัดอโศการามก็ได้”

พระอาจารย์สมภาพกราบเรียนว่า “ปรึกษากันว่า วัดหลวงปู่เจี๊ยะใกล้กว่า เพราะพระอาจารย์ชิตเคยอยู่จำพรรษา”

“เออ..นั่นแหละเหมาะแล้ว” หลวงตาตอบด้วยความเมตตาอย่างยิ่ง

นาง.มิ่งดา. สิริอุบลรัตน์.

คณะสงฆ์และญาติโยม ร่วมไว้อาลัยศพท่านพระอาจารย์ชิต

๑๙

การจำพรรษา

ของพระอาจารย์ชิต จิตจิตโต

ปีพุทธศักราช ๒๕๒๑ จำพรรษาที่วัด
สนามพราหมณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ปีพุทธศักราช ๒๕๒๒-๒๕๒๘ จำพรรษาที่
วัดป่าบ้านตาด ตำบลบ้านตาด อำเภอเมือง
จังหวัดอุดรธานี

ปีพุทธศักราช ๒๕๒๙ ท่านไปจำพรรษาพร้อมกับพระอาจารย์เด่น นนทियो
ที่ถ้ำพระวิหาร ตำบลมหาวัน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๐ จำพรรษาที่ถ้ำพระวอ(ถ้ำอินทนิล) อำเภอแม่สอด
จังหวัดตาก

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๑ จำพรรษาที่ตำบลป่าไผ่ลาย อำเภอปรางค์บุรี จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์ ในพรรษานี้โยมพ่อของท่านป่วยหนักและได้เสียชีวิตลง ที่ป่า
ไผ่ลายนี้ใช้มาลาเรียชุกชุม ท่านเป็นไข้มาลาเรียอย่างหนักแทบเอาชีวิตไม่รอด
มีเด็กคนหนึ่งป่วยเป็นไข้มาลาเรีย ไม่มียารักษา ตายต่อหน้าต่อตาท่าน ท่าน
จึงชักชวนลูกศิษย์มาสร้างสถานีนอนม้ายจนสำเร็จ

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๒ จำพรรษากับหลวงปู่เจี๊ยะ จุนโท ที่วัดป่าภูริทัตต
ปฏิบัติธรรม อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๓ จำพรรษาอุ้มผาง จังหวัดตาก

พว.ฆราว. ฆราว.ฆราว.

(บน) พระอาจารย์พัก สนฺติธมฺโม รตน์คัพ (ล่าง) พระอาจารย์อินทร์ถวาย สนฺตสุสโก รตน์คัพ

พระอาจารย์บุญช่วย ปุณฺณวนโธ รตนน้ำศพ

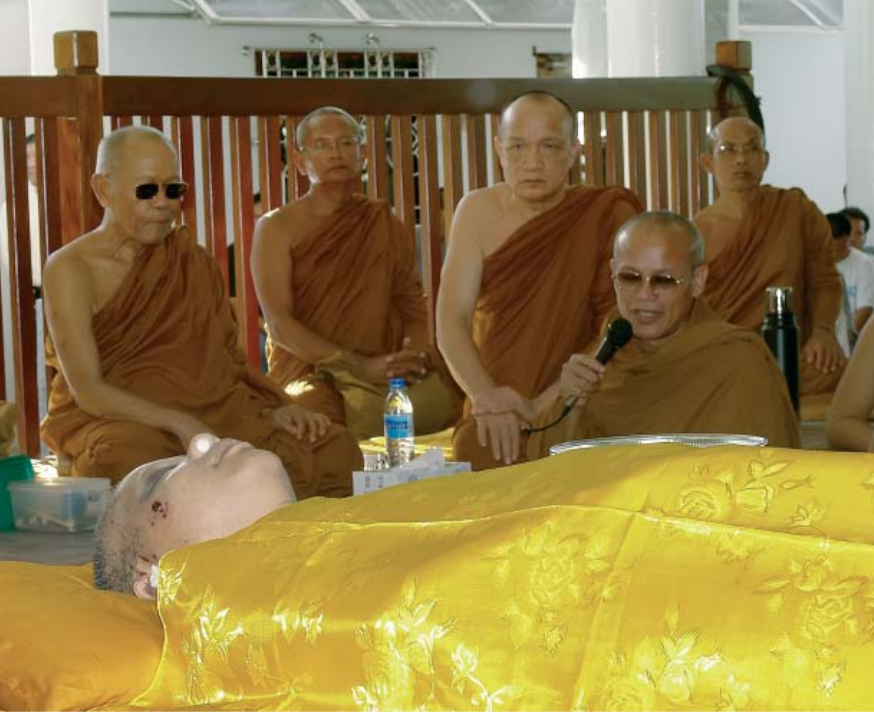
ปีพุทธศักราช ๒๕๓๔ จำพรรษารูปเดียวที่หมู่บ้านกะเหรี่ยง บ้านปอ
ผาใต้ อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๕ - มรณภาพ จำพรรษาที่วัดป่าดงคล้อย ตำบล
วังขาว อำเภอน้ำหนาว จังหวัดตากฯ

**มรณภาพจากอุบัติเหตุ รถตกถนนชนต้นไม้ในวันที่ ๑๘ มิถุนายน พ.ศ.
๒๕๕๐ เวลา ๒๑.๓๐ น. ที่โรงพยาบาลบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
สิริอายุ ๕๔ ปี ๗ เดือน ๓ วัน พรรษา ๒๙ ฯ**

ม.ร.ว. ทองศิริ ทองแถม เป็นผู้ดูแลในการจัดงานศพที่สวนแสงธรรม

นาง. นิตยา. สิริขันธ์โกศล.

พิธีบรรจุศพเข้าสู่โลงเย็น วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๐

๒๐

ปิดฉากชีวิต

พระอาจารย์ชิต จิตจิตโต

“เรื่องความตายเป็นเรื่องธรรมดา”
พระพุทธเจ้าสอนอย่างนี้และความจริงก็เป็นอย่างนั้น

ความตายเป็นหลักธรรมที่จัดอยู่ในหมวด
กรรมฐาน ๔๐ ห้อง พระอาจารย์ชิตท่าน
ได้เรียนและพิจารณาเป็นอย่างดีแล้ว”

ในวันรดน้ำศพของพระอาจารย์ชิตวันที่ ๑๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐ ณ
สวนแสงธรรม พุทธมณฑลสาย ๓ มีครูบาอาจารย์กรรมฐานมามาก เชิญศพ
เข้าสู่โลงแล้ว มีการสวดมาติกาบังสุกุล เสียงสวดกุสลา ธรรมมา

มีหลายท่านอดน้ำตานองหน้าไม่ได้

แต่สำหรับพระอาจารย์ชิตแล้ว เสียงนี้คงไพเราะเพราะพริ้งไม่เบา เป็น
บทธรรมกล่อมใจสำหรับผู้พิจารณาธรรม

ตอนมีชีวิตอยู่ท่านเทศน์สอนลูกศิษย์ของท่านเสมอว่า

“นั่งดูสิ่งที่เห็น ๆ รอบข้างเรา เรื่องที่เราไปไขว่คว้า เราจะอยู่กับของเหล่านี้
จะสักกี่วัน ให้นึกถึงความตายทุกขณะ ไม่ประมาท เราไม่ไปยึด ให้อ่อนมาดู
จิตของเรา”

“รักษาจิต ให้จิตอิสระ ตายจิตก็อิสระ ไม่ผูกพันกับพื้ร่องลูกหลาน

พ.ม.๑๓. ๑๓๐๑๓๐

สัตว์บุคคล ไม่ต้องช้องแะ อาลัยอาวรณ์ แม้ร่างกายก็ไม่อาลัยเสียดาย ตาย
ไปโลกนี้ก็สบาย ไปโลกหน้าก็สบาย”

เมื่อพูดถึงพระอาจารย์ชิตแล้วรอยทางแห่งธรรมและรอยอดีตย้อนมา
ปัจจุบันเราจะเห็นเหตุการณ์ การต่อสู้ที่เข้มข้น! การทำงานที่เข้มแข็งร่วมทำกันมา!
ทำให้มองเห็นภาพรวมหลาย ๆ อย่าง

บ่งบอกถึงความที่ท่านเป็นผู้มีจิตใจอันเด็ดเดี่ยว กล้าหาญ

จงรักภักดีต่อองค์หลวงตาที่ท่านรักเคารพยิ่งว่ามากมายเพียงไร...

ใครที่ร่วมทำงานกันอยู่ย่อมรู้ดีเป็นที่ประจักษ์..ว่า..

..ท่านเป็นผู้สมชื่อสมนามที่ผ่านมือองค์พระหลวงตาอบรมสั่งสอนมา
งานศพของท่านมีครูบาอาจารย์จากที่ต่าง ๆ ททยอยมาร่วมไว้อาลัยผลัด
เปลี่ยนเวรกันอยู่เป็นหลักที่สวนแสงธรรม

ในตอนเย็นมีการทำวัตรสวดมนต์ร่วมกัน หลังจากนั้นมีการแสดงธรรม
พูดถึงเรื่องการพิจารณาถึงความตายโดยเอาพระอาจารย์ชิตเป็นเหตุ

ครูบาอาจารย์เพื่อนสหธรรมิกส่วนหนึ่งไปร่วมกันสร้างเมรุชั่วคราวและ
จัดเตรียมสถานที่ ที่วัดป่าภูริทัตตปฏิปหาราม จังหวัดปทุมธานี

งานทุกอย่างมีองค์พ่อแม่ครูบาอาจารย์เป็นองค์ประธานรับทราบความ
เป็นไปโดยตลอด นับว่าพระอาจารย์ชิตได้รับเกียรติอย่างยิ่ง

พระอาจารย์ชิตเอง เมื่อทราบความเป็นไปในงานศพของท่านทั้งหมด

ท่านคงภาคภูมิใจกระหึ่มอยู่มิใช่น้อย ที่งานศพของท่านถูกจัดอย่าง
สมศักดิ์ศรีศิษย์กรรมฐานได้ร่มาบารมีธรรมพ่อแม่ครูอาจารย์หลวงตามหาบัว
ญาณสมฺปนฺโน

ท่านได้ท่องเที่ยวจรดงค์กรรมฐาน ได้ช่วยงานพระอรหันต์ ได้ฟังธรรม
ชั้นเลิศ ได้อยู่ในเพศอันประเสริฐ ได้อาศัยอยู่ในป่าเยี่ยงสาวกสัมมาสัมพุทธะ
นับว่า “ประสพความน่าพึงใจในพระพุทธศาสนาแล้ว”

ท่านได้ประสบชีวิตอันมีค่า แต่อดีตกรรมที่ท่านนำมา ตัดรอนให้ท่านตายเร็วไปหน่อย..

..น่าเสียดาย.. น่าอาลัย.. ..แต่ไม่น่าเสียใจ

ในชีวิตท่านที่ได้ทำความดีไว้พอตัว...

...พอสมควรแก่เพศสมณศากยบุตรพุทธชินโรส

..ผู้เป็นบุตร.. เป็นโอรส.. เป็นทายาทของพระพุทธเจ้า

บัดนี้.. ม่านแห่งชีวิตของพระอาจารย์ชิตได้ปิดฉากลงแล้ว.. ละครชีวิตจบแล้ว แต่ม่านแห่งดวงใจถูกเปิดออกไปแล้ว.. ด้วยใจสัมผัสสอภินหปัจเวกขณธรรม ความเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นเรื่องธรรมดา..

ได้เปิดใจออกไปจากร่างกายอันไม่มีสาระแก่นสารอะไรแล้ว

รอยทางแห่งธรรม ท่านได้ทิ้งไว้เป็นคติแก่หมู่เพื่อนและลูกศิษย์ ให้ได้ศึกษาเป็นประโยชน์กับผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่

ชีวิตที่ต้องต่อสู้อยู่บนโลกใบนี้.. ที่มีวันดับแค้นลงเรื่อย ๆ

สู้ต่อไป... ทำหัวใจให้แกร่ง

จนกว่าจะถึงคราวที่พวกเราจะต้องจากลาไปบ้าง

เอวัง ๆ

ยสฺส รตฺยา วิวसानเ อายุ อปฺปตรํ สียา

วันคืนเคลื่อนคล้อยไป

อายุสัตว์น้อยใหญ่เคลื่อนน้อยเข้าไปทุกที

(พุทธพจน์)

ที่ปรึกษาากิตติมศักดิ์

พระญาณวิศิษฐ์ (พระอาจารย์ทอง) พระอาจารย์ฟัก สนฺติธมฺโม
พระอาจารย์อินทร์ถวาย สนฺตุสฺสโก พระอาจารย์สุธรรม สุธมฺโม
พระอาจารย์เฉลิม ฐมฺมธโร พระอาจารย์สมภพ อภิวัฒนฺโณ

กราบขอพระคุณ

พระอาจารย์ณรงค์ อาจาโร พระอาจารย์บุญทัน จิตสีโล
พระอาจารย์บุญช่วย ปุณฺณวณฺโโต พระอาจารย์จิรวัดมน อุตตรกฺโข
พระอาจารย์บุญมี ฐมฺมโรโต พระอาจารย์จรัส จนฺทโชโต
พระอาจารย์พิมพ์พา จาคจิตฺโต พระอาจารย์วิทยา กิจฺจวิฑฺฒ
พระอาจารย์สุลาน ปภสฺสโร พระอาจารย์เขียว จิตฺติหฺม
พระอาจารย์สุภชัย สุหฺมโก พระอาจารย์โกศล ปญฺญาโร

คณะทำงาน

พระมหาธีรนาถ อคฺคธโร
พินิจ วุฒิพันธ์ ศรีประภา(แจน) คล่องคำนวณการ
พิพัฒน์-ถาวร ปัญจันนท เบญจมาศ เพ็ชรพลา

ขอบคุณ

ม.ร.ว.ทองศิริ ทองแถม คุณไขแสง กิตติวัชรชัย
คุณประภาพรรณ โรจน์สัณฺชัยกุล พญ.กานต์ชนก พานิช
คุณปาริชาติ เทียนตระกูล คุณอิทธิพล จันทร
คุณจุฑารส พระประสิทธิ์ คุณสมศักดิ์ สมณบุตร

รวบรวมข้อมูลบางส่วน

พระหลวงตา พลโท ดร.สมศักดิ์ ฐมฺมสฺสดีโก
คุณสุหฺมโก กิตติมศักดิ์ พงษ์รอด คุณประคอง จริฎวรณ

พิมพ์ที่

บริษัท ศิลป์สยามบรรจุกัณฑ์และการพิมพ์ จำกัด

จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม

ดูข้อมูลหนังสือได้ที่ www.pupasoong.com

“

พิจารณา... กายของเรา
อันไหนเป็นของเรา
มันแปรสภาพเห็นใหม่
รู้ว่าอะไร
มีเกิดแล้วผ่านไป ๆ
สุดท้ายผ่านไปหมด
ถึงชั้นอวสาน
ล้มไปนอนทับกับแผ่นดิน
เขาเผาเป็นของเก่า ดิน น้ำ ลม ไฟ
พิจารณาให้เห็น
พิจารณากายว่า
เป็นของไม่เที่ยง ให้สลดสังเวช
เกิดความรู้ว่า
กายไม่ใช่ของเรา

”

โอวาทพระอาจารย์ชิต จิตจิตโต

“

ตั้งแต่บวชนั้นเมื่อได้ไปอยู่กับหลวงตาฯ
เราต้องเปลี่ยนแปลงตัวเองทุกอย่าง
ล้างสมองใหม่ทั้งหมด
เนื่องจากวิธีคิด วิธีปฏิบัติ
แตกต่างจากที่เราได้พบเห็น
และปฏิบัติมาอย่างสิ้นเชิง

”

พระอาจารย์ชิต จิตจิตโต